

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek vedoucího)

Práci předložil(a) student(ka): Ing. Kryštof Navrátil

Název práce: *Černá Hora jako oběť čínské diplomacie dluhové pasti*. Praha, 2024. 42 s. Bakalářská práce (Bc).

Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií, Katedra ruských a východoevropských studií.

Vedoucí práce (u externích vedoucích uveďte též adresu a funkci v rámci instituce): PhDr. Ondřej Žíla, PhD.

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Bakalářský projekt se věnuje fenoménu tzv. diplomacie dluhové pasti, a to na příkladu čínských investic a úvěrů v jedné z postjugoslávských republik, Černé Hoře. Cílem práce bylo prozkoumat, zdali objem investic Čínské lidové republiky v Černé Hoře, určených na výstavbu úseku černohorské dálnice A1 z Baru do Boljare, neohrožuje suverénní postavení země a nedostává tuto zemi do tzv. dluhové pasti, jež může vést k prohloubení geopolitické a ekonomické závislosti země.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Bakalářský projekt je jedno-případovou studií úskalí dluhové pasti v důsledku zadlužení Černé Hory vůči Čínské lidové republice. Na rozdíl od většiny bakalářských projektů realizovaných na IMS FSV UK staví Navrátilova studie primárně na poznacích ekonomie. Diplomant uplatňuje multidisciplinární přístup, který rovnoměrně kombinuje kvalitativní a kvantitativní postupy a vícekritériální analýzu. Projekt má logickou strukturu, je koherentní a srozumitelně rozčleněn na ucelené kapitoly.

U mnoha tvrzení není zřejmé, o jaké autory a jejich výzkum diplomant své argumenty opírá.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Diplomant nerefletoval má upozornění na přehlednější formátování textu. Text s řádkováním 1 není přehledný i kvůli přítomnosti rozsáhlých odstavců. Členění textu do kratších úseků by práci lépe strukturovalo a zpřehlednilo.

Stylistický projev je na (pod)průměrné úrovni. Z jedné strany je to způsobeno komplikovanými technicistními obraty, z druhé skutečností, že autor neprovedl finální revizi textu. Některé věty jsou velmi těžkopádné či neúplné (viz už první věta úvodu: „Malý přímořský stát v oblasti západního Balkánu, který je svou rozlohou srovnatelný se Středočeským krajem a se zhruba polovinou jeho obyvatel“ (s. 10)). Na mnoha místech chybí interpunkce (anebo je naopak užita nesprávně), objevuje se nesprávný pořádek slov ve větě, či se neshoduje podmět s přísudkem.

4. KONTROLA ORIGINALITY TEXTU

Prohlašuji, že jsem se seznámil/a s výsledkem kontroly originality textu závěrečné práce v systému:

[] Theses [X] Turnitin [] Ouriginal (Urkund)

Komentář k výsledku kontroly: Práce splňuje požadavek na originalitu práce. Celková podobnost 24 %.

5. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Projekt je svým zaměřením a zpracováním inovativní a originální. Diplomant přesvědčivě prostřednictvím kvantitativní a kvalitativní analýzy ukazuje, že se v případě čínské diplomacie dluhové pasti vůči Černé Hoře nejednalo o plánovitý proces s primárním účelem získat geostrategický vliv v regionu, ale že šlo o tzv.

agresivní merkantelismus (potvrzení Garlickova argumentu). V jeho rámci ČLR investuje do projektů, které jsou pro euroatlantické banky a instituce potencionálně rizikové a nerentabilní.

Stanovená hypotéza o dopadech čínské dluhové pasti v Černé Hoře („Čínské investice v Černé Hoře související s výstavbou dálnice A1 (...) mohou představovat riziko pro černoohorský stát z geopolitického a strategického hlediska a v dlouhodobém horizontu působí proti národním zájmům země“ (s. 32)), se potvrdila pouze částečně. To však neznamená, že vystupování Číny není vůči jiným zemím predátorské a agresivní.

Již bylo konstatováno, že práce svým pojetím a přístupem vybočuje standardně obhajovaným projektům na IMS. Diplomant uplatňuje své ekonomické a matematické znalosti a udává analýze statistických dat velmi rigorózní tón. Je ke škodě, že autor nedokázal své matematické kalkulace a ekonomické propočty lépe (resp. Srozumitelněji a přehledněji) provázat s diskuzí zjištění z kvalitativně vedené části práce.

6. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Vybírám několik diplomantových tvrzení, které by si při obhajobě zasloužily detailnější rozbor:

- 1) V textu práce argumentujete, že „Černá Hora v roce 2002 jednostranně přijala euro jako svou domácí měnu, aniž by země byla členem EU, natož Evropské měnové unie. Důvody přijetí eura se tehdy zdály logické (navázání černoohorského dináru na německou marku a zabránění hyperinflaci v zemi po přechodu na euro), to vše s tichým souhlasem Evropské centrální banky (ECB).“ Proč ale v sousední Bosně a Hercegovině platí tzv. konvertibilní marka (KM) a nikoliv rovněž euro?
- 2) „Ačkoliv je Černá Hora velmi malým státem, jeho geografická pozice představuje možný zdroj zájmu pro velmocenské vlivové soupeření v celém regionu, například prostřednictvím přímých zahraničních investic, budováním klíčové infrastruktury, a to i navzdory současnému politické ukotvení země (členství v NATO a kandidátská země EU).“ V čem se geografická a geopolitická pozice Černé Hory liší od sousední Albánie či Chorvatska?
- 3) Na základě jakých faktorů a skutečností argumentujete, že Černá Hora je „pravděpodobně nejvážnějším kandidátem ze zemí západního Balkánu pro brzký vstup do EU“?
- 4) Na s. 10 konstatujete, že „Západní Balkán (WB) je pro EU důležitým obchodním a strategickým partnerem. Místní trh roste nejrychlejším tempem v celé unii.“ Konkretizujte, co máte na mysli tvrzením „místní trh“ a doložte argument o „nejrychlejším tempu v celé unii“.
- 5) „Projekt dálnice A1 v Černé Hoře je tak primárně politickým projektem, iniciovaným místní politickou elitou, vládou od rozpadu Jugoslávie až do roku 2023“ (s. 17). Toto tvrzení je zavádějící především s ohledem na Váš argument, že „jedním z pojičích prvků zemí WB jsou problematické politické elity, korupce, klientelismus a *minimální schopnost dosáhnout konsensu na domácí politické scéně* (kurzíva dodána)“. Přestože až do roku 2023 byl prezidentem M. Djukanović, předsedal od roku 2020 vládě Černé Hory opoziční politik Zdravko Krivokapić. Šlo tedy v případě postupu černoohorského státu ve vztahu k půjčce od ČLR ke konsensu napříč politickými elitami anebo šlo o rozpor?
- 6) Srovnajte dopady diplomacie dluhové pasti v dalších zemích Západního Balkánu.
- 7) V jakém časovém rozmezí došlo k rozpadu Socialistické federativní republiky Jugoslávie? Diplomant konstatuje, že k němu došlo „v 90. letech“ (s. 10).

7. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (A-F):

Bakalářský projekt Kryštofa Navrátila považuji za velmi solidní počín, který hodnotím ještě výborně – B.

Datum: 22.8.2024

Podpis:

Pozn.: Hodnocení pište k jednotlivým bodům, pokud nepíšete v textovém editoru, použijte při nedostatku místa zadní stranu nebo příložený list. V hodnocení práce se pokuste oddělit ty její nedostatky, které jsou, podle vašeho mínění, obhajobou neodstranitelné (např. chybí kritické zhodnocení pramenů a literatury), od těch věcí, které student může dobrou obhajobou napravit; poměr těchto dvou položek berte prosím v úvahu při stanovení konečné známky.